

Datum

2023-06-13

Dnr 5.2.17-10409/2023

Djuravdelningen

Vägledning för Livsmedelsverkets officiella veterinärer (OV) vid kontroll av fotskadebedömning

Foto: Lotta Berg

Fastställd den 13 juni 2023

Innehåll

Inledning.....	3
Kontaktfunktioner/ kontaktpersoner	3
1 Tillämplig lagstiftning	3
2 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet.....	4
3 Kontrollens omfattning	4
4 Bedömning av fothälsostatus	5
5 Metod för uttagning av fötter	5
6 Checklista – grundval för formulär	6
Grundfakta.....	6
Kontrollpunkter	6

Inledning

Denna kontrollvägledning syftar till att ge råd och stöd åt Livsmedelsverkets officiella veterinärer (OV) vid kontroll av klassificeringen av fotskador hos slaktkyckling inom Svensk Fågel AB:s fothälsoprogram samt hos övriga flockar, enligt direktiv 2007/43, art 3.1 och bilaga III. Målsättningen med denna vägledning är att ge OV information om programmet och genomförande av kontrollen.

Ett fothälsoprogram ingår sedan 1994 som en del i det djuromsorgsprogram som branschorganisationen Svensk Fågel AB ansvarar för och som är godkänt av Jordbruksverket. Fothälsoprogrammet är ett villkor för att få höja beläggningsgraden till nuvarande nivåer (se avsnitt 1 nedan). Effekterna av kontrollprogrammet följs fortlöpande av Jordbruksverket genom årliga rapporter från Svensk Fågel.

Kontaktfunktioner/ kontaktpersoner

Jordbruksverket: Djurvälståndsenheten, djurvalfard@jordbruksverket.se

tfn: 036- 15 50 00

Livsmedelsverket: Område Kontroll, tel. 018-17 55 00

Svensk Fågel AB: info@svenskfagel.se

1 Tillämplig lagstiftning

Gällande regelverk är rådets direktiv 2007/43/EG av den 28 juni 2007 om fastställande av minimiregler för skydd av slaktkycklingar, vilket införlivats i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:23) om fjäderfåhållning inom lantbruket m.m. Se specifikt direktivets Bilaga III. Se även Svensk Fågels djuromsorgsprogram (uppdaterat i juni 2010).

Bestämmelser om offentlig kontroll i samband med slakt finns i:

- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:13) om offentlig djurskyddskontroll,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 852/2004, samt
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625.

Enligt 8 kap. 9 § djurskyddsförordningen (2019:66) är det Livsmedelsverkets officiella veterinärer och officiella assistenter vid slakterier som ska utöva de djurskyddskontroller som föreskrivs i EU 2017/625.

I förordning (EU) 2017/625 finns regler i övrigt om hur OV ska agera efter utförda kontroller, bland annat efter kontroll av djurskydd.

Enligt 3 kap. 5 § (SJVFS 2019:23) får upp till 20 kg slaktkyckling hållas per kvadratmeter golvarea. Enligt samma paragraf får dock stallar hos slaktkycklinguppfödare som är anslutna till ett av Jordbruksverket godkänt kontrollprogram beläggas med upp till 36 kg och högst 25 djur per kvadratmeter.

2 Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

Livsmedelsverkets OV utövar offentlig kontroll på slakterier, inklusive de djurskyddskontroller som föreskrivs i förordning (EU) 2017/625. När OV upptäcker tecken på bristande djurskydd vid slakt och rättelse inte sker, informeras länsstyrelsen. OV informerar också länsstyrelsen i de fall iakttagelser på slakteriet gör att det kan misstänkas brister i djurskyddet utanför slakteriet, t.ex. under transport eller i en besättning.

(Se Jordbruksverkets webbplats - www.jordbruksverket.se).

Enligt förordning (EU) 2017/625 och bilaga III till direktiv 2007/43/EG ska OV utvärdera resultatet av inspektionen efter slakt. Bedömningen av fothälsan sker under OV:s ansvar, men kan göras av slakteripersonal som har genomgått särskild utbildning (bilaga I, avsnitt III, kapitel I och kapitel III). Slakteriets personal bistår då OV vid besiktning efter slakt under OV:s övervakning, handledning och ansvar. Klassificeringen kontrolleras av OV genom inspektion av fotskadekontrollen (se avsnitt 4). Vid behov utförs fotskadebedömningen av OV (se vidare avsnitt 4 - 6).

Länsstyrelsen ansvarar för att utreda djurskyddsbrister som OV informerar om och beslutar om åtgärder. Generellt fattar OV endast akuta beslut i enskilda ärenden, medan länsstyrelsen har att hantera frågorna i vidare bemärkelse och också gör kontroller på slakterierna, i besättningarna och vid transport.

Jordbruksverkets ska, enligt 8 kap. 10 § djurskyddsförordningen, samordna, stödja och ge råd och vägledning till övriga kontrollmyndigheter. När ett kontrollprogram har godkänts, ska Jordbruksverket fortlöpande följa upp och bedöma effekterna av programmet och dess olika delar – i detta fall slaktkycklingarnas fothälsostatus och hur den är kopplad till beläggningsgrad.

För vidare information om myndigheternas ansvarsfördelning se Vägledning för kontrollmyndigheter m.fl. Djurskyddskontroll på slakteri, vilken finns på Jordbruksverkets hemsida.

3 Kontrollens omfattning

Kontrollen omfattar inspektion av den klassificering av fotskador på slaktkyckling som utförs av slakteriets personal.

Inspektionen bör utföras enligt fastställd kontrollplan och involvera alla de personer som är verksamma som bedömare av fotskador på slakteriet. Varje

inspektion bör omfatta samtliga kontrollpunkter i checklistan som framgår av avsnitt 9 och bestå av följande:

- OV bedömer fötterna från en flock tillsammans med den/de personer som utför bedömningarna. Alternativt kan OV:s bedömning göras direkt efter det att bedömarna har utfört sitt arbete.
- OV:s iakttagelser dokumenteras i en kontrollrapport.

Om OV konstaterar återkommande brister i hur bedömningen görs och OV:s instruktion inte följs, ska åtgärder snarast vidtas så att rättelse sker. Om rättelse inte sker, ska OV ta över och utföra bedömningarna.

4 Bedömning av fothälsostatus

Bedömningen sker enligt ett system utarbetat vid Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, SLU, Skara.

Bedömningen av fothälsan sker, under OV:s ansvar, av en eller flera särskilt av Livsmedelsverket utsedda personer på slakteriet och utförs efter slakt då fötterna skilts från kycklingkroppen.

Resultatet av bedömningarna redovisas av slakteriet till Svensk Fågels utsedda riksläkare¹ samt till aktuell besättningsveterinär. OV ska genom inspektion av utförandet kontrollera och dokumentera om bedömningen sker på ett korrekt sätt (se vidare under avsnitt 6).

5 Metod för uttagning av fötter

Fötterna tas ut en och en och inte parvis, eftersom fåglarna i allmänhet har samma fotstatus på båda fötterna. Totalt 100 fötter plockas ut per flock². Samtliga flockar ska undersökas. För att få en spridning av bedömda djur, tas 50 fötter i början av slakten och 50 fötter i slutet av slakten. En fot per bygel tas ner så snart som möjligt efter benkapningen och utan föregående granskning. Fötterna bedöms som klass 0, 1 eller 2. Antalet fötter per klass räknas samman.

För bedömningsnivåer och åtgärdsprogram se Svensk Fågels djuromsorgsprogram (inklusive fothälsoprogram) samt fotoguide och faktablad om fotskador.

¹ Riksläkaren är anställd av Agria djurförsäkring och kontrollerar djuromsorgs- och klassningsprogram på gårdsnivå.

² Fjäderfån som är uppfödda på samma gård, i samma avdelning och under samma tid. En flock kan bestå av flera slaktpartier. Ett slaktparti är del av en flock som slaktas under samma slaktdag. Ett slaktparti kan bestå av flera transporter.

6 Checklista – grundval för formulär

Grundfakta

Följande grundfakta per verksamhet bör finnas med i underlag för bedömning.

- Datum för kontroll
- Slakteriets namn
- Slakteriets nummer
- Närvarande vid kontrollen
- Djurslag som slaktas
- Slakteriets omsättning av djur, djurslag
- Planerat antal slaktade djur dag för kontrollen
- Antalet flockar som kontrollerats
- Antal fötter som tagits ut per flock
- Övriga upplysningar

Kontrollpunkter

Följande kontrollpunkter i tabellen nedan ska gås igenom. Den kan skrivas ut och fyllas i vid behov.

Punkt	Beskrivning	Svar ja	Svar nej	Svar ej kontrollerad
1	Sker bedömningen efter slakt, då fötterna kapats efter skällningen?			
2	Tas en fot per bygel ner strax efter kapning och utan föregående granskning?			
3	Tas 50 fötter i början av slakten och 50 fötter i slutet?			
4	Klassificeras fötter utan anmärkning (enbart papiller, inga förändringar eller ärr) som klass 0?			
5	Klassificeras fötter med lindriga brännor, (hudförtjockning/ färgförändring) som klass 1?			
6	Klassificeras fötter som har grava brännor (utbredda, djupgående förändringar) eller fotböld som klass 2?			
7	Används rätt viktningsfaktorer vid beräkningen av total poängsumma?			
8	Skickar slakteriet underlaget från bedömningen till aktuell besättningsveterinär?			
9	Larmas OV vid höga nivåer av klass 2-fötter?			
10	Utförs kontroll av samtliga slaktade flockar?			